

پازار ایرتسی - فی ۲۳ جمادی الاخر سنہ ۱۲۷۷ و فی ۲۹ حزیران سنہ ۱۲۷۵

جمعیت علمیہ اسلامیہ نک ناشر افکاریدر

صاحب امتیاز :	سر محرر :	مدیر مسئول :
فانج مجیز درسعاملرندن	فانج مجیز درسعاملرندن	مشیت مک، و بی قلی خلفاسندن معمار زاده :
شہری احمد رامز	مصطفی صبری	محمد علی

مندرجات :

طلبہ علمہ	مصطفی صبری	تاریخ اسلام صحائفندن	طاہر المولوی
۳۱ مارت حادثہ سی	محمد فطین	ادبیات	
سلامت، التزام حقیقتندہ در	ابن الاہن محمود کمال	امام حنبل	محمد عارف
انسانیت - مدنیت	ابن الاہن احمد توفیق	علم، جہل	محمد علی
سیاست شرعیہ	ابن حازم فرید	استقادات	مصطفی صبری
عقیدہ مشہور	محمد علی	منقرہ	
		حکام شرع لایحسی	

نسخہ سی ۱ غروشد

آبونہ اجرتی (پوستہ اجرتیلہ برابر)

مملک اجنبیہ ایچون :
۱۲،۶۰ فرانق
» ۶،۳۰

استانبول ولایات ایچون :
برسنہ لک ۶۰ غروش
النی آبنی ۳۰ »

درج ایدلمان اوراق اعادہ اولنماز

قارئلر مزہ :

اکثر مقالانہ ایت کریمہ واحادیث نبویہ درج ایدلمش بولندینی نظر اعتبارہ آلہرق رعایتسز لکدہ بولنمامہ سی رجا اولنور .

درسعادت
احمد ساقی بک مطبعہ سی

بازار ایرتمی کونلری نشر اولنور دینی، ادبی، سیاسی وفنی هفتقل غزته در .

طلبة علومه

سز لركه (ان الملائكة لتضع اجنحتها لطلب العلم رضاء بما يصنع) امتيازينه مظهر سكين . شهه يوق كه بوامتيازده مظهر سكين زياد هواند اوليه جتدر . نعمت كلغت مقدار نجه اولقي لازم كلديكنه نظراً مسلك ككزده نه قدر چاليشير . سه كن او قدر شرف ومنزه استحقاق پيدا ايدرسكين سزك علوم وفنون سائر طلبة سنه قارشى حائر اولديفكنر شو امتيازك منشأئى بالظنع بالكنز كسوه كزده آرامق كبي برسطى نظارنى قبول ايتز سكين . بوكسونه كده بر مرنى ، برملت ومنونى اولقله برابر جارشودن ستره پانفالون رينه برلاطه ايله برالغيه آلوب كيورمكه طلبة علوم امتيازاتنى قازانمش اوله ميه جفكنر طيميدر . ملائكة قنادر ستك فرش پاكيز اولمش ده لزوملى لزومسز هر كزه بيله جككنر يرلر حقتده جارى اوله ماز . بوسوز لردن مقصدم سزك طلبة لككزك مجرد باشكزه برصاريق صارمش وياخود ارفه كزه بر جبه كشمش اولمكزدن

عبارت بر حالده بولندينى وياخود لزوملى لزومسز برلرده كزديككزى تاييج اتمك دكلدر . مقصدم سزك حال وحر كاتكزدن زياده حقتكزده بويه برظنده بوانسانلر وار ايسه اولرك فكرينى تعديل وتصحيح ايلمكدر . بالفرض والنساج سزك ايچكزه مجرد كسوه اشتراكيله قارشمش بابا بچيلرده اوله بيلير . فقط سز بونك مسئولى دكل مدعىسى اولمكز ايجاب ايدر . دور سابقك سوء استعمالتيله بغير حق سزك كى حقيقى طلبة علومك ايچمه صوقولان نا اهلانى تميزله مك وظيفه سيله سز مكلف اولمديفكنر كبي هيچ بر طرفده هنوز اجرا و اكمال ايديه مه مش اولان بوتصفيه معاملاتى والا دفعه سزك حقتكزده تطبيق ايدلمك ممكن ده دكلدر . حقيقى طلبة علوم ايله طيفيليرنى تمين ايدم بيلردن شوعدم تميزك ايراث ايتديكى خصوصتله هيكزه عسكر قاجاغى نظاريله باقانلر ، وباخاصه حائر اولديفكنر شو استثنائى سزه جدا جوق كورنلر واردر . بيايمز لركه بوامتياز . سزه نص قرآن ايله بخش

و فوندن هانکیسی وار ایدی که کنسیداری اوندن بحق حصه دار اولسونر همده سزک بویولده کی تقوق علمیکز صنوف سائر طرفندن استرقاب ایدیامیه جکندن باشقه یوتقوق ، اسلامیتک تقوق علمایی دیمک اوله جقندن بلنکه کال منوئیتله تلقی ایدیله جکدر . اسلامیتک آتییی دخی 'ایشته بوققوق علمیده یعنی سزک تقوق علمیکزده بولندیقی نظر دقه آلهرق اوکا کوره حرکت ایتک هر مسلمان ایچون فرض کفایه وسزک ایچون فرض عیندر . وظیفه کزک شو تقصیلات ایله ثابت اولان اهمیتی نسبتده محتاج اولدینی اصلاحات واهتانات ، آتی به عائد شیار اولدینی حلاله بوکون دوش حیت و دیانتکزه مودوع بروظیفه عاجله واردر . شهپور نلته تقرب ایدیور . درسارکزی کسلیور ، یارین طشریه کیده جکسکز . اهالی به وعظ ونصیحت ایده جکسکز . بو وعظ ونصیحت مسئلهسی زمانزده خیلی تراکت کسب ایتشدیر . بوکی خصوصاده محاکمه ملککسنه مالک اولانلر ایچون یول کوسترمکه حاجت یوق ایسهده بوبابده ارشاداته محتاج اولانلر کزده پک چوقدر . جمعیتز بورالربی نظر دقته آلهرق اوکزدکی رمضان شریف ایچون مناسب مو . ضوعلر اوزرینه اوتوز قدر درس ترتیب و احضاریله طبع ایتدیردکن صوکره طشریه کیده جک کیمسه لره توزیع ایتک نیتنددر .

بو وعظ ونصیحت مسئلهسند بر طریق اسلم اجمالی اولیق اوزره اتخاذه لایق اولان مسلاک اساسی ، انسانک بیلیمدکی شیاره قاریشمامیدر . بوندن صوکره اهالینک قلوبنی مشروطیته ایصنیدریمق و بونک شرع شریف احمدی به نقدر موافق و ملاک و ملت حقنده ندر جهلرده فائده لی اولدینی اکلایمق مسئلهسی بوسنلرک وعظ و نصیحتلری ایچون طبیعی و عمومی برصدد تشکیل ایتکدهدر . مشروطیت نه دیمک اولدینی بیلیمین و بونک بالفعل محاسنی اکلایمق اجرا آتک طبیعی اولان تأخرانه

اولشدر . امتیاز مذکور . احکام جهادی احتوا ایدن سورة شریفهده کی (فلولا نفر من کل فرقه منهم طائفة ليتفقهوا فی الدین) آیت کریمه سندن مستفاد اولدینی کتب اصولیهده مصر حددر . بتون بوامتيازاتک سببی سزک تحصیل ایتکده بولندیکنر علوم شرعیهدن طولانی مسلمانلرک سزه دنیاده و آخرتده محتاج اولملریدر . علوم سائردهن ایدیله جک استفاده یالکز دنیاه عائد اولدینی حلاله علوم شرعیهک ساحهسی اجتماعی ، اقتصادی ، اخلاقی ، حقوقی ، سیاسی ، دینی باجمله اسباب سعادت دارینی استعاب ایتکدهدر . دیمک که وظیفه کزک پک آغیر و پک مشکدر . برطاقم علوم وفنونک زمانزده یکی بر شکل آلمش اولدینه نظرأ علوم شرعیه تحصیلی در عهده ایدنلرک بونلردن ده خبردار اولملری لزوم و مجبوری مدارس پرورغاملرنده اصلاحات و ضمائم اجرایی استلزام ایتکده بولنش وشو صورته بعدما وظیفه کز برقاتدها آغیرلاشمشدر . دین اسلام علم اوزرینه مؤسس بولندیقی جهته بودینی محافظه وظیفهسبله مکلف اولانلرک غالبیتری شباهت علم ومعرفده غالبیترینه متوقف اولدینی قطعاً بیلملری لازم کلیر . سزومسلیککز نه قدر شرف و حیثیت قازانیرسه کز دین اسلامده اوندن بر حصه شرف عائد اوله جقدیر . آنک ایچون کوکل آرزو ایدرک . دهنا طوغریسی یالکز بتم دکل . دینی سون هر مسلمانک کوکلی آرزو ایدرک سز ، مدارسده من القدیم موجود اولان علومک تحصیله ذره قدر خلل کتیرمه مک و بلنکه اسکسندن زیاده اہتمام ایتکله برابر عصر حاضرده مدون اولان علوم وفنوندن ده بهره باب کمال اوله سکز . سزک علمکز ، عرفانکز ، قلمکز ، لسانکز دائماً سائر صنوفک آلات مدافعه علمیهسنه تقوقنی محافظه ایتایدیر . وصوکره صلابت دینیهک استصحاب ایده جکی فضیلت و منات اخلاق ایله بوققوق تتویج ایدیلمش اولمیدر . باقسه کز ، اسلافکز عصرلرنده متداول اولان علوم

مبنی مشروطیتله استبداد آره سنده کی فرق عظیمه وجداناً قناعت کتره مین عوامک افکارینی تنور ایتمک لازمدر. مشروطیت منفعتلرینه موافق کلین بر طاقم آدملرک و یاخود جهنمه آتیشله اودون یاش دیه جک طبیعتده اولان بوش بونازلرک: «مجلس مبعوثان صانکه نه پایدی؛ مبعوثلر آیده اللی لیرا پاره آلبولرلر، فقط ایشلرینه یوز اوستی طور یور» طرزنده سویلدیکی سوزلرله اذهان ساده دلانده حصولی محتمل اولان تشوش و تردد ازاله اولغیلدر. اولا مبعوثانک ایشله یاریوب یارامادقلرندن کلیاً قطع نظرله اولرده فرض ایدیلن قسور و قباحتی مشروطیتله یوکلتمک قطعاً جائز دکدر. مشروطیت، ملئک الئده براسلاح، بر قوتدرکه اوسایه ده - حکومتک ظلمنه قارشى طور یله بیلیر. مشروطیت - ملتله حکومت آره سنده بر مقاوله عقد اولمقی و اومقاوله ده ملئک حکومتدن حساب صوره بیللمک واک عاجز بر فردینه و ارنجیه قدر حقوقی مدافعه ایده بیللمک حقنه مالک اولدینی و ملت، حکومتک حقلى، حمز هر ایسته دیکنى و یرمک، بتون اجرا آتته قارشى شق شفه اعتراض ایده میهرک سمعنا واطمنا دبتکدن باشقه چاره سی اولماق درجه سنده اسیر و محکومی دکلده بلکه حکومت مأورینی، ملئک ایشنى کورمک ایچون پاره ایله طوتولش بر ایشیجیدن فرقی اولدینی جهتنه وظیفه سنى کوزلجه ایضا ایدرسه مکافاته ایتمزه ملت طرفندن مؤاخذه مستحق اوله جنى مندرج بولمقدن عبارتدر. ایسته مشروطیت دینان بویه بر قوتک یدملته بولماسى یوقه بولماسى می خیر لیدر؟ ملت بوقوتی، مبعوثلری بولان وکیللری واسطه سیله بو کون حسن استعمال ایده مزسه یارین ایده بیلیر. الموررکه بوقوت الئده بولنسون، حقوقی محافظه ایسته دیکنى وکیل ایده بیللمک حقى کئندنه قالسون. چونکه وکیللرینی بودمه انی انتخاب ایده مه مشسه کله جک دومه انتخاب ایده بیللمک فرصتى مشروطیت سایه سنده هیچ بروقت فوت اولماز.

ثانیاً: مبعوثلر نه پایدی؛ ملئکته نه فراندر یردی کی سوزلر هر شیدن جار جاقوب بیققم هیچ بر قیمت تقدیر ایتمک عتیه مبتلا و لائیک اغزلرینه یاقیشان سوزلر در. بونلر اولا مبعوثانک ناصل ایش کوردیکنى سیلمکدن عاجز دلرلر. مبعوثانک کوردیکی ایشلری غزتله لک مذاکرات عمومیه عاذ اولان تقوانده آریانلر غایت یا کیلمقده اولدقلرینی بیسملیدرلر. رکره غزتله لک مذاکرات عمومیه جانلری ایستدیکى کی دتیه جک درجه ده ناقص یازدینی، و تقویم و قاعلک بیسله ضبطلری سسایان وثوق عدولته میه جق قدر غیر منبظم و حق مشوش اولدینی معلوم اولق مبعوثانک حقوقی ناعنه واجب الاخطار اولاراموردندر. صکره مبعوثانده ایش یالکز مذاکرات عمومیه انشاسنده سوز سو یاه مکدمی عبارتدر؛ هیئت عمومیه یکلن لوائج عدله انجمنلر ده کی مساعی مدققانه نک محصولی دکلدر؛ الحاصل مبعوثانده اوله آدمرواردرکه رفقای آره سنده فکرندن استفاده اولمقی حقیقه تمیز ایتش فقط مبعوثلری غزتله لک تشریاتی واسطه سیله طایقی ایسته یئرلرک دائرة اطلاعنه داخل اولماشدر. مبعوثلرک آلدینی پاره یه کله جی اللی بیک کشی طرفدن منتخب بر ذاته یه اللی بیک کشیک لایق کوردیکی بر پاره نک چوق کورلمسی یالکز استابوله مخصوص اوله رق بعض افوا هده دوران ایده بیان کدا چشمه انه دیدی قودیلردن اولمقله برابر هم ده بواسطه کشار، غایت سطحی و تغلیط کارانه برحما که یه مستدر. چونکه ماشی اللی لیرا دیوب کچور دیکزمزم مبعوثلرک عدالحساب اسکی قانون اساسی موجبنجه آره بیک دیدیوز ویکی قانون اساسی موجبنجه ایکی بیک بشیوز غزوش یعنی تمیز معاشی قدر برشی آلدینی و مالک سائرده اعیان الیه مبعوثان مخصوصاتی مساوی یکلن بزده مبعوثان مخصوصاتی اعیان مخصوصاتک اسکیسه نظراً آئیده بری ویکه یسه نظر انانی نسبتنده بر مبلغ اولدینی تظواهر ایدر. بوندن

قانونی ایسه ملتک کندی وکیلاری وضع ایتمش اولدینی
ایچون حرمت و اطاعتنه ینه مشروطیت مقاوله نامه سی
موجبجه سوز ویرلش و بلکه یمین ایدلشد.

ایشته وعظ و نصیحت کزده نظر دقته الهجنگیز
نقاطهمه دن بعضیلرینی رنیده تشریح ایتدم. ایستهرسه کز
بونیده نیم طرفدن بردرس رینه قبول ایدیکز.
لکن دیه جک اولورسه کزکه :

« بز بو وعظ و نصیحتلری کیمه ایضا ایده جکیز ؟
طشره لرده بالخاصه روم ایلنک بعض محملرنده افکار عمو-
میه بزى حالا مرتجع طانیورمش ؛ اولاً بز موقمیزی
قوة مضویه می اعاده ایدیکزده سوکره بز دن وعظ
و نصیحت طلب ایدیکز . »

فی الحقیقه ، بوکی روایتلری مع التأسف بزده ایشید-
یوروز . طلبه دن پک چوقلری جمعیتزه مراجعتله طشره ده
لدی الحاحه ابراز ایدلک اوزره کندیلرینه برر اعتماد
نامه ویرلمسینر جا ایتدیرو بو صورتله اوزرلرینه منطف
اوله جق سوء نظر دن قور توله بیله جک لری سوله دیلر .
فقط جمعیت دوشوندی ، بونی موافق کورمدی . چونکه
بو اعتماد نامه بی هرکسه ویه مزدی . بعضیلرینه ووروب
دیگرلرینه ویرمدیکی صورتده ایسه اعتماد نامه سز
کیدلر اوزرنده سوء نظری تقریری تجویز ایتمش اوله-
جقدی . ده طوغریسی بزطشره یه کیدن طلبة علومک
حسن حالی طرفزدن ویرله جک شهادت نامه ایله ثابت
اولقی احتیاجدن وارسته کور یوروز . افکار عامه ده
بو قدر عمایه احتمال ویرموروز . لاعلی التعین بریرده
تصادف ایدیلن برطلبه حسن حال اعتقاددن اولدیغنه
دائر بروقیه ابراز ایتسون ایتمش . نهن ؟ . وثیقینی
اوطلبه حقنده سوء ظن بسلامکه لزوم کورن هرکیم ایسه
اوبراز ایتسون . چونکه مدعی ، همه بنیر حق مدعی
اوسدی الظنک کندیسیدر . بناء علیه اثبات ده ینه کندیسنه
توجه ایدر . شاید انسانلرده ، باخصوص انسانلرک

باشقه ینه ممالک سائرده مبعولر . تخصیصاتی سنه ابتدا-
سند و بلکه بعض مملکتلرده انتخاب مضبطه سی ویریلدیکی
کون - مضبطه تصدیقه افزان ایتمسه دخی استرداد
اولمق اوزره - آلدینی حالده بزده تقبیط صورتیه
ویرلن مقادیرک استقبالی ائشاسنده مبعولرده برطاقم
اوضاع استعجالکارانه تحیل ایدن غرضه لک مسالککی
تعجب ایتمک قابل دکلدر . مجلس مبعوثانی دهادونکی
کون نفس واپسین اشتیاقدیه کشادایدره بیلیمکه قورالمن
اولان ملتک کوزندن دوشورکه چالیشیه جغه . برازده
بوچلک آن اعتقاددن بری نه قدر یغمالرک اوکنه
سد چکدیکندن . مصرفک قاچ یوز مثنی قزانلیغندن
بحث ایدیلنه منافع مملکته دها کوزل خدمت ایدلش
اولور .

یوقاریده مشروطیتدن بحث ایدرکن بونک تضمن
ایتدیکی مقاوله نامه ده ملت ، حکومت مأمورلرینک محکومی
دکل بلکه حکومت مأمورلری ملتک ایشجیلی اولق
اوزره کورتمشیدسی . بونقطه ده برنوع سوء تفهمه محل
قالمق اوزره ینه سزک وعظ و نصیحتلرکز ایچون بر
زمین ایضاحات آچیلیر . اها لیک بعض محملرده حریت
و مساراته مأمورین حکومتی طاماق . اوامر حکومته
اطاعت ایتمک کبی منی ویردکلی واقع اولدیغنه نظراً
بز بوقاریده کی اوسوز مزکده بوله برسوعلقی به استنادکاه
اولسنی قطعاً ایسته میز . ایشته حجت مشروطیتده مندرج
بولنان اوفقره ایله شونقطه مهمه لک یکدیگرینه ایصید-
یرلمسی لازمدر . اوت حکومت مأموری ملتک برایشجیلی ،
براجیری در . لکن بومأمورلر ملتک کندی وکیلاری
طرفدن وضع و قبول اولنان قوانینک ینه منافع ملت
نامه تطبیق واجراسنه مأمور اولدولری و کندیلرینک
اعتقاد درایت و استقامتدن اولملری مقروض اولدینی
جهتله ملتک محترم ایشجیلری در . دها کسدرمه برآمیر
ایله حرمت . مأمورلرک شخصنه دکل قانونه عائددر .

لرینه اطاعت ایلملری طرف شریعتدن کندیلرینه امر اولندیغی بیلدر بر رقطعه فتوای شریفه ترتیب ایله عسکر و اهالییه خطاباً طرف مشنخندن ایروجه ترتیب ایله جک بر بیان نامه ایله توشیح ایلهلرک هان عسکر و اهالییه طاعیدلسی .

(۲) قوی و بیانسنامهک توزیغی متعاقب علما و رؤسای مشیخت طوپلانهرق عسکرلره نصایح لازمه اجراسی .

شیخ الاسلام افندی بومطالعاتی مجلس خاصده موقع مذاکرهیه وضع ایلیه جگنی و بیانه علیه بر آرز بکلمه مزی تفهیم ایلدی، اون دقیقه صکره تلفون باشه کلهلرک برنجی مطالعهک مجلس خاصده ده اولجه دوشونلیدیکی فقط الک صوک تدبیر اولقی اوزره تأخیری تسبیب ایلدیکی وایکینجی مطالعهک اجراسی موافق اولوب هان طوپلانه رق مجلس معوشان اوکنه کیدلسنی و کندیسنکده کیده جگنی سوبیلدی . بز در عقب باب مشیخته نه قدر اوره جی وخدمه واریسه علما و رؤسایه کوندرهک باب مشیخته دعوت ایلدک . براز زمان صکره ایجه ذوات تجمع ایتمدی، بوسرده جمیعت علمیه نامه عسکر و اهالییه خطاباً بر بیانسنامه قلعه آلتمشدی . مطبعهیه کوندرلک اوزره کیمه ویرلیدیکی معلوم اولمیان بویانسنامه مع التأسف ضمایع اولمشدر . یارم ساعت طرفنده اون بش قدر ذوات طوپلانتمشدی ، مقصصدمز ، حط حرکتمز و تعقیب ایده جگمز پروغرام، عمومی صورتده قرارلشدیریلهرق و بو پولتان ذوات مقصدار کفایهده کوریلهرک عزیمت ایلیه جگمز ائشاده ایجمزدن بری : عسکرلره اجرا ایده جگمز نصایح و اخطارات هر نه صورته اولورسه اولسون حرکت واقعه لرینک علیهله اوله جتندن وقعهک مرتبیلری عسکرک حسابتی در عقب علمهزه چوریمک ایچون همه حال تشبیده بولنه جتلی و ارتق بولندیغمز تشبیده بوتشبتلرینه موفق اوله جقلری قضای بولندیغی ،

بر صنف ممتازنده برانت ذمتک اصل اولمسی وینسهک مدعییه توجه اتمسیکی قواعد اساسیه مدرکه ملتدن سبلندی ایسه اوکا دییه جگمز یوق . فی الواقع بعض افکار عمومی نهک منلق شکنا نه اولان وضعیتندن طلبیه علوم متضرر اولدقدن صوکره بونک اطلاعاتی ایله متسل اولوق قائده ویرمز . لیکن تلاشه محل یوقدر . طلبیه علمی تضمین و تأمین ایدیورزکه حکومت بوجهلری نظر دفته آلمش و لازم کان اسباب و وسائله توسل اتمک اوزره بولتمشدر . حتی صورت مخصوصه و موقوفهده وقوع بولان استخباراتزه نظراً مشروطیتک بر اساس متین و سالم اوزرنده تقرر ایله علمیهک تقویه سینه متوقف اولدیغنه قناعت حاصل ایدن قایینه مز سنین سابقهده اولدیغی کی طشرهیه کیده جک اولان طلبیه علومک واپورلره شمندوفرلره مجانا قبول ایدیلملری و فضله اولهرق بر مقدار مناسب خرچلق اعطاسی جهتلری تذکراتیکدهدر . طبیی دگلی یا . مستحقینه معاونت خصوصنده حکومت مشروطه ، عبدالحمد قدر اولاماز ؟

مصطفی صبری

۳۱ مارت وقعه سینه دأر

(اوتوز برنجی نسخه دن مایده)

تلفون واسطه سله مجلس خاصده اولدیغی اکلا- شیلان شیخ الاسلام افندییه جمیعت عامیهک تلفون باشنده امرلرینه منتظر اولدیغی بیلدرلدی . بر از صکره مخاطبمز اولدیغی بیلن شیخ الاسلام افندییه بنمزدده قرارلشدیرمش اولدیغمز بر وجه آتی ایکی صورت تشبیتی عرض ایلدک .

(۱) عسکرک شو صورته حرکتی طلب ایلدکاری شرع شریفه مغایر بولندیغی و قشله لرینه چکیلهک آمر-